

Sverige tar initiativet

Sveriges "totalförsvar" är av högsta vikt för säkerheten runt Östersjön.

Förra veckan röstade den svenska riksdagen för att uttala en så kallad "Nato-option" som en potentiell säkerhetspolitisk åtgärd i framtiden. Trots att det är osannolikt att Sverige kommer ansöka om medlemskap inom en snar framtid har landet genomfört en mängd viktiga reformer för att stärka säkerheten, och den här senaste omröstningen visar hur drastiskt säkerhetssituationen har förändrats på bara några få år.

2014 sa bara 15 % av alla svenskar att de hade förtroende för försvarsmaktens förmåga att försvara Sverige. I oktober i år presenterade det svenska försvarsdepartementet Totalförsvaret 2021–2025, en ny försvarsproposition som kommer öka anlagen för det militära- och civila försvaret med 40 %. Det här är det senaste steget i Sveriges tio år långa militära upprustning som är ett svar på vad försvarsminister Peter Hultqvist den 15 oktober kallade en "försämrad säkerhetspolitisk situation i Sveriges närområde och i Europa med tiden".

Sedan Rysslands olagliga annektering av Krim-halvön 2014 har tidigare neutrala och nu alliansfria Sverige upprätthållit högsta beredskap för ryska angrepp i Östersjön. 2017 etablerade försvarsminister Hultqvist en försvarskommission vars syfte var att uppdatera den svenska försvarsstrategin och öka det politiska stödet för högre försvarsbudgetar. 2018 återupprättade Sverige ett pansarregemente på Gotland, som inte haft någon militär närvaro sedan 2005. Senare samma år delade myndigheterna ut broschyrer med titeln "Om krisen eller kriget kommer" till alla svenska hushåll. Broschyerna innehöll information om vad medborgarna ska göra om det blir krig. Den nya fasen i svensk säkerhetspolitik bygger på konceptet "totalförsvar" – en policy vars mål är att förstärka landets militära och civila försvarsförmågor på ett sätt som omfattar hela samhället.

Sveriges politiska ledare har rätt i att vara på sin vakt mot ryska anfall. Gotland i synnerhet är en viktig militärstrategisk plats som fungerar som en språngbräda för kontroll över Östersjön. Den ryska exklaven Kaliningrad ligger bara 330 km bort och Gotland är inom räckhåll för robotar som avfyras häriifrån. Ryska trupper har genomfört militärövningar i Östersjön under årtionden, men den ryska maktprojiceringen i området har ökat och väckt oro hos svenska tjänstemän. 2014 flög ryska bombflygplan av typen SU-24 in i svenskt luftrum utan förvarning. Månaden därefter rapporterade svenska soldater att utländska ubåtar befann sig i Stockholms skärgård. Fler än 30 000 ryska soldater deltog i en militärövning som simulerade en invasion av Gotland och ett antal danska och norska öar i mars 2015. Gotland är också viktig för att Nato ska kunna skydda Baltikum. Även om riskerna för en attack på svenskt territorium förblir låga är svenska tjänstemän oroad för Rysslands upprepade hybridmetoder och skrämseltaktiker i Östersjön som kan leda till instabilitet i regionen.

Den nya totalförsvarslagen förstärker inte bara Sveriges försvarsställning utan utökar även landets möjligheter att vara en effektiv partner till Nato. Den förbättrar samverkansförmågan och ökar det totala antalet trupper från 60 000 till 90 000. Dessa styrkor kommer att stationeras över hela landet, bland annat i Göteborg i söder och i Uppsala, strax norr om Stockholm. Sverige bidrog med trupper och militär utrustning till den Nato-ledda militärövningen Trident Juncture som genomfördes 2018, men

de ökade resurserna innebär att Sverige kan spela en större roll i framtida övningar och förbättra dess samverkansförmåga med Nato-alliansen.

Lagen förstärker även landets flotta genom att utöka med en ubåt och skapa ett program för att ersätta landets ubåtar i Gotland-klassen. Även befintliga helikoptrar kommer att uppgraderas så att de kan användas vid marina insatser för att identifiera och avvärja intrång av främmande ubåtar på svenskt vatten. Detta är viktigt för att förstärka säkerheten runt Gotland, säkerställa Natos tillgång till Östersjön och stabilisera regionen.

Trots att Sverige är alliansfritt har man försäkrat att man "inte kommer att förbli passiva om en annan medlemsstat i EU eller nordiskt land attackerats". Sveriges förstärkta försvar runt Östersjön har inte bara en avskräckande effekt mot ryska angrepp på Sverige, utan även angrepp på landets nordiska grannar. Sveriges relation med Finland, ett annat alliansfritt land, har länge varit en nyckeldel av landets säkerhetspolitik.

Totalförsvarslagen kommer också göra det möjligt för Sverige att fortsätta att stärka säkerheten utanför Natos ramverk. Organisationer som det nordiska försvarssamarbetet och EU:s Nordic Battlegroup ger Sverige möjligheter att delta i försvarssamarbeten utan att behöva ingå i mer bindande försvarsavtal.

Den sista pusselbiten i Sveriges totalförsvarsstrategi är civil motståndskraft. Alliansfriheten är en central del av Sveriges nationella identitet med tanke på dess historia som neutral stat. Det är därför särskilt viktigt att befolkningen är tillräckligt informerad om hotet från Ryssland och att befolkningen är förberedd för att stå emot ryska hybridstrategier. Det svenska samhället är mycket digitaliserat och IT-attacker mot Sveriges oförberedda digitala system kan vara förödande. En ny rapport avslöjade även att Sverige har varit mål för en systematisk rysk desinformationskampanj vars syfte varit att påverka både beslutsfattare och medborgare. Genom att öka medvetenheten om och motståndskraften mot rysk desinformation bland landets medborgare kan Sverige skydda sig mot framtida IT- och desinformationsattacker. Den nya propositionen omfattar därför en samordnad insats av flera myndigheter för att utvärdera och planera det civila försvaret.

Medan Ryssland fortsätter att föra ett hybridkrig i regionen runt Östersjön är Sveriges övergång till en totalförsvarsstrategi ett steg i rätt riktning. Utöver att stärka landets egen försvarsställning gör den även Sverige till en effektivare partner till Nato och dess nordiska grannländer. Totalförsvaret kommer att bana väg för närmre samarbete, ett starkare försvar och effektivare avskräckning i framtiden.